

UCHWAŁA NR XXIV.239.2026

RADY GMINY KLEMBÓW

z dnia 24 czerwca 2026 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2026-2028

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2026 r. poz. 662) oraz art. 176 pkt 1, art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2025 r. poz. 49 z późn. zm.), Rada Gminy Klembów uchwala, co następuje:

§ 1

Uchwala się Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2026-2028 stanowiący załącznik do uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Klembów.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący
Rady Gminy

/-/ Michał Wąsik

UZASADNIENIE

Na podstawie art. 176 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja 3-letniego gminnego programu wspierania rodziny. Program ma na celu utworzenie spójnego systemu wsparcia dzieci i rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Zadania określone w Programie ukierunkowane są na przeciwdziałanie dysfunkcjom, a także minimalizowaniu skutków ich występowania poprzez pracę z rodziną i wzmocnienie zasobów tkwiących w poszczególnych członkach rodziny.

Planowane działania stanowią kontynuację Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2023-2025.

Wobec powyższego podjęcie niniejszej uchwały jest uzasadnione.

Załącznik do Uchwały nr XXIV.239.2026

Rady Gminy Klembów

z dnia 24 czerwca 2026 r.

Gmina Klembów



Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2026 -2028

Spis treści

I. Wstęp	3
II. Podstawy prawne opracowania Programu.....	4
III. Diagnoza sytuacji rodzin w gminie Klembów – wybrane elementy	5
IV. Zadania gminy w zakresie wspierania rodziny	9
1. Asystent rodziny.....	11
2. Piecza zastępcza	12
V. Zasoby instytucjonalne	13
VI. Adresaci Programu.....	14
VII. Cele Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2026 - 2028	14
1. Cel główny	15
2. Cele szczegółowe	15
VIII. Zadania Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2026 - 2028.....	15
IX. Finansowanie programu	20
X. Monitoring Programu	20
XI. Zakładane efekty realizacji Programu	21
XII. Zakończenie	21

I. Wstęp

Gminny Program Wspierania Rodziny (dalej zwany Programem) wpisuje się w ogólnokrajowe ramy realizacji polityki rodzinnej państwa oraz stanowi opracowanie zawierające aktualne uwarunkowania funkcjonowania rodziny w środowisku lokalnym. Program wyznacza zakres planowanych działań mających na celu wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu ról rodzicielskich, w szczególności poprzez zapewnienie pomocy w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej. Realizowane w ramach programu zadania koncentrować się będą przede wszystkim na potrzebach dziecka, jednak wsparcie skierowane będzie do wszystkich członków rodziny.

Zgodnie z art. 176 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja trzyletniego gminnego programu wspierania rodziny. Wprowadzany Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2026-2028 jest kontynuacją Programu realizowanego w Gminie Klembów w latach 2023- 2025.

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej określa zasady, formy pracy oraz pomocy rodzinom mającym trudności w prawidłowym wypełnianiu obowiązków wychowawczych oraz sprawowaniu pieczy zastępczej. Zadania z zakresu wspierania rodziny podzielone zostały na poszczególne szczeble samorządu tj. gminę, powiat i województwo. Pierwszym i najważniejszym elementem tego systemu jest niewątpliwie gmina. Działania gminy powinny być nakierowane na profilaktykę oraz na wszechstronną pomoc rodzinie w kryzysie, tak aby mogła ona poradzić sobie z występującymi trudnościami. Prawidłowa diagnoza problemów oraz działania profilaktyczne, wspierające dziecko w rodzinie, są formą najbardziej optymalną i skuteczną. Działania nakierowane na zapewnienie odpowiednich warunków w rodzinie biologicznej wskazane są zarówno ze względów społecznych, jak i ekonomicznych, służą m.in. obniżeniu kosztów związanych z pobytem dziecka w rodzinnej lub instytucjonalnej pieczy zastępczej.

Każda rodzina tworzy swój własny, niepowtarzalny system opiekuńczo-wychowawczy i socjalizacyjny. Oparty jest on na przyjętej hierarchii wartości, normach społecznych i etycznych, przejawiających się w postawach rodzicielskich, więziach uczuciowych i relacjach społeczno-emocjonalnych między rodzicami i dziećmi. Niestety, nie wszystkie rodziny są w stanie prawidłowo wypełniać funkcje opiekuńczo-wychowawcze, wówczas może dochodzić do krzywdzenia dzieci.

Problemy występujące w rodzinach często są złożone i dlatego wymagają interdyscyplinarnego podejścia.

Ważnym elementem Programu jest również stworzenie warunków do rozwoju kadry pracującej na rzecz rodzin wieloproblemowych i umożliwienie wprowadzania nowych form pracy. W rodzinach tych wymagane jest stałe wsparcie i monitorowanie przez przedstawicieli wielu grup zawodowych - pracowników socjalnych, asystentów rodziny, pedagogów szkolnych, kuratorów sądowych, policji itp. Zadaniem ww. osób jest organizowanie właściwych form pomocy na rzecz rodziny przeżywającej trudności. Bardzo ważne jest, aby działania ukierunkowane były na pracę z rodziną w jej naturalnym środowisku. Istotne jest wczesne diagnozowanie problemów w rodzinie i szybkie podjęcie na jej rzecz określonych działań. Wszystkie planowane zadania powinny być realizowane z uwzględnieniem zaangażowania członków rodziny, przy zachowaniu zasady pomocniczości. W swoich działaniach, osoby pomagające, mają przede wszystkim wspierać, a nie zastępować rodziców w wypełnianiu ich funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

Wzmacnianie rodziny, to jednocześnie rozwój i wzmacnianie społeczności lokalnej. W rodzinie, bowiem dorastają kolejne pokolenia, kształtuje się „kapitał ludzki”, który w przyszłości będzie tworzył społeczeństwo i wpływał na tempo i zakres jego rozwoju.

II. Podstawy prawne opracowania Programu

Zgodnie z art. 176 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja trzyletniego gminnego programu wspierania rodziny. Program jest zgodny ze Strategią Rozwoju Gminy Klembów na lata 2025-2035 oraz Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Klembów na lata 2026-2030.

Zadania przyjęte do realizacji w ramach Programu są spójne z regulacjami określonymi w następujących aktach prawnych:

1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r.
2. Konwencja o prawach dziecka przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 20 listopada 1989 r.
3. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.
4. Ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”.
5. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej.

6. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej.
7. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.
8. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii.
9. Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

III. Diagnoza sytuacji rodzin w gminie Klembów – wybrane elementy

Gmina Klembów liczy 11 154 mieszkańców (stan na 31.12.2025 r.). W roku 2025 liczba osób w wieku produkcyjnym stanowiła 60% ogółu mieszkańców (6 644, w tym 3 173 kobiety). Dzieci stanowiły 23% (2 675, w tym 1 328 kobiet), a seniorzy blisko 17% (1 835, w tym 1 209 kobiet) mieszkańców gminy. Udział procentowy poszczególnych grup mieszkańców jest bardzo zbliżony do stanu z roku 2023, gdzie liczba osób w wieku produkcyjnym stanowiła 59%, dzieci 25%, a seniorów 16%.

Mówiąc o przyczynach trudnej sytuacji życiowej osób korzystających ze wsparcia Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Klembowie konieczne jest przeanalizowanie danych dotyczących udzielonej pomocy mieszkańcom gminy.

Tabela 1. Powody korzystania z pomocy społecznej zgodnie z art. 7 uops w latach 2023-2025

Powód trudnej sytuacji życiowej	2023		2024		2025	
	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie
Ubóstwo	79	160	69	137	57	110
Bezdomność	3	3	1	1	2	2
Potrzeba ochrony macierzyństwa	17	82	18	89	15	80
w tym wielodzietność	12	65	14	74	12	67
Bezrobocie	46	115	42	109	31	95

Niepełnosprawność	55	96	55	104	51	89
Długotrwała lub ciężka choroba	72	116	75	149	62	118
Bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzenia gosp. domowego w tym rodziny niepełne rodziny wielodzietne	27	84	37	96	30	118
	18	53	18	58	16	51
	6	34	6	28	3	18
Przemoc domowa	3	6	2	7	1	4
Alkoholizm	17	44	15	46	10	22
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	0	0	1	1	1	1
Zdarzenie losowe	3	3	3	4	2	2

W 2025 roku wsparciem z zakresu pomocy społecznej objętych zostało 201 rodzin, w których przebywało 447 osób, co stanowi 4% ogółu mieszkańców gminy.

Na przestrzeni ostatnich lat zmniejsza się liczba rodzin korzystających ze świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej. W roku 2022 z tych form pomocy skorzystało 100 rodzin, natomiast w 2025 roku 75. Liczba wypłacanych zasiłków stałych i okresowych również uległa zmniejszeniu (ze świadczeń tych korzystają głównie osoby z niepełnosprawnością, długotrwale chore lub w podeszłym wieku). Spadek liczby rodzin wymagających pomocy finansowej spowodowany jest w dużym stopniu dodatkowymi świadczeniami na rzecz dziecka i rodziny realizowanymi w ramach ustawy o pomocy państwa w zakresie wychowywania dzieci (800+), jak również dodatkowymi świadczeniami dla osób z niepełnosprawnościami, w tym rencistów i emerytów (m.in. świadczenie wspierające, świadczenie uzupełniające, dodatek dopełniający).

W odróżnieniu od świadczeń finansowych w ostatnich latach utrzymuje się wzrost liczby rodzin oraz liczby osób w rodzinach korzystających wyłącznie z pracy socjalnej. Czystą pracą socjalną w 2025 roku objęto 112 rodzin (257 osób). Tą formą wsparcia objęte są głównie rodziny, w których występuje problem: przemocy, alkoholizmu, zaniedbań w opiece i wychowaniu dzieci, niepełnosprawności lub długotrwałej

choroby. Rodziny te wymagają wsparcia w formie poradnictwa, współpracy ze specjalistami i innymi instytucjami oraz członkami ich rodzin.

Problemy społeczne, które dominują wśród rodzin korzystających z pomocy społecznej to: ubóstwo, niepełnosprawność, długotrwała choroba, bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych, jak również potrzeba ochrony macierzyństwa oraz alkoholizm.

Istotnym zdarzeniem kryzysowym w rodzinie jest występowanie przemocy. W przypadku podejrzenia stosowania przemocy domowej uruchamiana jest procedura „Niebieskie Karty”. W przypadku bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą domową pracownik socjalny przy wsparciu policji oraz przedstawiciela służby zdrowia ma prawo odebrać dziecko i umieścić u osoby najbliższej lub w pieczy zastępczej (w trybie art. 12a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej).

Tabela 2. Liczba realizowanych procedur Niebieskie Karty w latach 2023-2025

Procedura Niebieskie Karty	2023	2024	2025
Liczba wszystkich procedur	33	52	51
Liczba wszczętych procedur	27	33	31
Liczba procedur kontynuowanych	6	19	19
Liczba zakończonych procedur	13	30	31
Liczba spotkań grup d-p	89	134	162

Wzrost liczby procedur „Niebieskie Karty” nie wynika koniecznie z nasilenia się tego zjawiska, ale jest składową wielu czynników m.in. zaostrezenia konsekwencji nie zgłaszania przemocy domowej, prowadzenia kampanii informacyjnych, zwiększenia świadomości społeczeństwa, oraz częstszych, bardziej profesjonalnych działań służb i instytucji zajmujących się pomocą rodzinom uwikłanym w przemoc domową.

Na terenie gminy Klembów funkcjonuje Zespół Interdyscyplinarny w Gminie Klembów (przy GOPS w Klembowie), który skupia przedstawicieli różnych podmiotów m.in. pomocy społecznej, policji, sądownictwa, oświaty, służby zdrowia i działa na rzecz rozwiązywania spraw związanych z przemocą domową.

Z uwagi na zwiększoną pracę socjalną w rodzinach na przestrzeni ostatnich kilku lat GOPS w Klembowie organizuje dodatkowe wsparcie specjalistyczne:

- konsultacje psychologiczne,
- konsultacje specjalistów z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej,
- zajęcia wspierające dla osób uzależnionych i nadużywających alkoholu oraz członków ich rodzin,
- superwizję z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej,
- warsztaty wzmacniające więzi rodzinne (m.in. warsztaty umiejętności wychowawczych, zajęcia integracyjne, doradcze w Klubie Integracji Społecznej).

Istotne wsparcie w zakresie zabezpieczenia materialnego dla rodzin stanowią świadczenia rodzinne oraz świadczenie opiekuńcze.

Tabela 3. Realizacja świadczeń rodzinnych w latach 2023-2025

Rodzaj świadczenia	Liczba rodzin w poszczególnych latach		
	2023	2024	2025
Zasiłki rodzinne	224	163	111
Dodatki do zasiłku rodzinnego:			
z tytułu urodzenia dziecka	18	9	5
z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	20	12	11
z tytułu samotnego wychowywania	14	11	7
z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	40	36	28
z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego	165	130	89
z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej	70	46	36
z tytułu podjęcia nauki poza miejscem zamieszkania	78	57	39
Zasiłek pielęgnacyjny	268	287	278
Świadczenie pielęgnacyjne	96	117	109
Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka	43	36	23
Świadczenie rodzicielskie	22	16	14

Łączna liczba rodzin	511	476	410
----------------------	-----	-----	-----

W 2025 roku pomocą w formie świadczeń rodzinnych objęto 410 rodzin, w których przebywało 878 osób (w tym 380 dzieci), co stanowi 8 % ogółu mieszkańców gminy. Od kilku lat widoczny jest wysoki poziom rodzin korzystających ze świadczeń opiekuńczych (uzależnionych od niepełnosprawności). W roku 2023 z ww. świadczeń skorzystały 304 rodziny, w 2024 roku 325 rodzin, natomiast w 2025 roku 307 rodzin.

IV. Zadania gminy w zakresie wspierania rodziny

Pierwszym i niewątpliwie najważniejszym środowiskiem, w którym żyje i rozwija się człowiek jest rodzina. Prawidłowo funkcjonująca rodzina jest najwartościowszym środowiskiem wychowawczym, które określa i stwarza warunki do indywidualnego rozwoju dziecka. Współczesne rodziny narażone są na problemy i zawiłości wynikające z warunków gospodarczych państwa, regionu, gminy, a przede wszystkim z problemów wewnątrzrodzinnych. Działania wyznaczone gminom w obszarze wsparcia rodziny wskazują katalog świadczeń i usług, za pomocą których można próbować niwelować skutki niekorzystnej sytuacji rodzin, aby dziecko jak najdłużej pozostawało w rodzinie biologicznej.

Zgodnie z art. 176 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań własnych gminy należy między innymi:

- 1) opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny,
- 2) tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny,
- 3) tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego, oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez:
 - a) zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa,
 - b) organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających,
 - c) prowadzenie i finansowanie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci,
- 4) podnoszenie kwalifikacji przez asystentów rodziny,

- 5) współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo - wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej,
- 6) sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego,
- 7) prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo- wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy.

Innymi formami pomocy, które mogą być realizowane w gminie w ramach wsparcia rodziny są:

- rodzina wspierająca, której zadaniem jest pomoc w opiece i wychowaniu dziecka, pomoc w prowadzeniu gospodarstwa domowego czy kształtowaniu i wypełnianiu podstawowych ról społecznych, przy ścisłej współpracy z asystentem rodziny. Rodzina wspierająca ma aktywnie pomagać w przezwyciężeniu kryzysu w rodzinie wspieranej, a nie ją wyręczać,
- grupy wsparcia, forma pomocy psychologicznej. W grupach wsparcia uczestniczą osoby, które łączą podobne problemy i trudności. Udział w grupie wsparcia polega na dzieleniu się własnymi doświadczeniami z innymi jej członkami, słuchaniu, nawiązywaniu kontaktu, dzieleniu się pożytecznymi informacjami, udzielaniu sobie wzajemnie wsparcia emocjonalnego. Aktywne uczestnictwo w grupie wsparcia pomaga w pracy nad sobą, w osobistym rozwoju, a także w radzeniu sobie z codziennymi trudnościami,
- grupy samopomocowe - dobrowolne zgromadzenie osób, których aktywne działanie skierowane jest na wspólne pokonywanie trudności np.: problemów natury psychicznej lub socjalnej, dotyczących ich samych lub członków rodziny,
- placówki wsparcia dziennego zapewniają opiekę dzieciom i młodzieży podczas czasu wolnego, rozwój zainteresowań, organizację zabaw i zajęć sportowych, pomoc w nauce, stałą pracę z rodziną dziecka.

System wsparcia rodziny na poziomie gminy zakłada ponadto następujące formy pracy z rodziną:

- konsultacje i poradnictwo specjalistyczne,

- usługi dla rodzin z dziećmi, w tym usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze,
- pomoc prawną, szczególnie w zakresie prawa rodzinnego,
- realizację wsparcia z zakresu ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodziny „Za życiem”.

Oprócz ww. zadań własnych gmina realizuje zadania zlecone z zakresu administracji rządowej wynikające z rządowych programów z zakresu wspierania rodziny („Posiłek w szkole i w domu”, „Program asystent rodziny”, „Karta Dużej Rodziny”, „Opieka wychowawcza”, „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej”).

Wyraźnie narastającym problemem w ostatnich latach jest bezradność opiekuńczo-wychowawcza w rodzinach, która prowadzi do destabilizacji oraz rozpadu więzi rodzinnych. Wzrost ten wiąże się z potrzebą wzmocnienia systemu wspierania rodziny, w tym asystentury rodzinnej, działań profilaktycznych oraz współpracy z placówkami oświatowymi.

W rozwiązaniu tych problemów często potrzebna jest pomoc zarówno ośrodka pomocy społecznej, jak i wielu innych podmiotów. Bardzo ważne jest, aby w gminie działał dobrze zorganizowany system wsparcia rodziny, system oparty na współpracy instytucji i organizacji działających na polu pomocy społecznej, placówek oświatowych, służby zdrowia, policji i wszystkich osób zainteresowanych dobrem rodzin zamieszkujących gminę Klembów.

1. Asystent rodziny

Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w gminie zatrudniony jest asystent rodziny, do którego zadań należy: wspieranie rodziny biologicznej mającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz mającej inne problemy powodujące trudną sytuację życiową. Asystent rodziny prowadzi pracę z rodziną w miejscu jej zamieszkania.

Zakres zadań asystenta rodziny obejmuje cztery obszary: bezpośrednią pracę z rodzicami, bezpośrednią pracę z dziećmi, działania realizowane na rzecz dziecka i rodziny oraz organizację własnej pracy. Mówiąc o funkcji asystenta rodziny można wyodrębnić - funkcję wsparcia psychiczno-emocjonalnego, opiekuńczą, doradczą,

diagnostyczno-monitorującą, mediacyjną, wychowawczą, motywująco-aktywizującą oraz koordynacji działań skierowanych na rodzinę.

Skierowanie asystenta i jego praca z rodziną ma na celu podniesienie kompetencji opiekuńczo - wychowawczych rodziców, poziomu ich odpowiedzialności za losy swojej rodziny, jak i umiejętności komunikacji w rodzinie. W efekcie wspólne działania rodziny, asystenta i pracownika socjalnego, przy wsparciu innych instytucji i organizacji, mają zapobiec umieszczeniu dzieci w pieczy zastępczej.

Tabela 4. Liczba rodzin wspieranych przez asystenta rodziny w latach 2023-2025

2023		2024		2025	
Liczba rodzin	Koszty w zł	Liczba rodzin	Koszty w zł	Liczba rodzin	Koszty w zł
14	54 833,92	12	63 643,15	16	73 183,05

2. Piecza zastępcza

W sytuacji, gdy rodzice nie są w stanie sami wypełniać należycie funkcji opiekuńczo-wychowawczych wobec dzieci Sąd Rodzinny decyduje o potrzebie umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej. Umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej powinno nastąpić po wyczerpaniu wszystkich form pomocy rodzicom dziecka, o których mowa w przepisach ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Sąd może zarządzić umieszczenie małoletniego w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka albo w instytucjonalnej pieczy określonych w przepisach ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej albo zarządzić umieszczenie małoletniego w zakładzie opiekuńczo-leczniczym, w zakładzie pielęgnacyjno - opiekuńczym lub w zakładzie rehabilitacji leczniczej.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie wykonuje postanowienia Sądu, zapewniając opiekę, a gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka ponosi odpowiednio wydatki związane z pobytem dzieci w pieczy zastępczej:

- 1) 10% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;

- 2) 30% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
- 3) 50 % wydatków na opiekę i wychowanie dziecka w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

Do wydatków wlicza się świadczenie na pokrycie kosztów utrzymania dziecka, dodatek do świadczenia na pokrycie kosztów utrzymania dziecka, dofinansowanie do wypoczynku dziecka, świadczenie na pokrycie niezbędnych wydatków związanych z potrzebami przyjmowanego dziecka, świadczenie przyznane w związku z wystąpieniem zdarzenia losowego lub innego zdarzenia mającego wpływ na jakość sprawowanej opieki.

W 2025 roku na terenie gminy Klembów funkcjonowało 17 rodzin zastępczych, w których przebywało 35 dzieci. Rodziny te ściśle współpracują z Powiatowym Centrum Pomocy Społecznej w Wołominie. Rodziny, które wymagają wsparcia objęte są pracą socjalną.

Tabela 5. Liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej, za które gmina ponosiła koszty związane z opieką i wychowaniem w latach 2023-2025

2023		2024		2025	
Liczba dzieci	Koszty w zł	Liczba dzieci	Koszty w zł	Liczba dzieci	Koszty w zł
17	97 692,31	17	125 865,62	16	152 567,19

V. Zasoby instytucjonalne

Na terenie Gminy Klembów w budowę lokalnego systemu opieki nad dzieckiem i rodziną zaangażowane są podmioty o zasięgu gminnym i powiatowym:

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Klembowie,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wołominie,
- gminne placówki oświatowe tj. SP w Ostrówku, SP w Klembowie, SP w Kruszu, SP w Dobczynie, SP w Woli Rasztowskiej oraz SP w Starym Kraszewie,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Klembowie,
- Zespół Interdyscyplinarny w Gminie Klembów,
- Sąd Rejonowy w Wołominie,

- Komenda Powiatowa Policji w Wołominie/Komisariat Policji w Tłuszczu,
- Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Zielonce,
- Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna w Tłuszczu,
- Gminny Ośrodek Kultury w Klembowie,
- Gminna Biblioteka Publiczna w Klembowie,
- organizacje pozarządowe.

VI. Adresaci Programu

Adresatami Programu są rodziny wychowujące dzieci, zamieszkałe na terenie gminy Klembów, w szczególności rodziny mające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, dotknięte przemocą, problemem uzależnień, zagrożone ubóstwem oraz rodziny, z których dzieci umieszczone zostały w pieczy zastępczej.

W ramach realizacji Programu przyjęto definicję rodziny wskazaną w art. 16 pkt 11 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej jako „osoby spokrewnione lub niespokrewnione pozostające w faktycznym związku wspólnie zamieszkujące i gospodarujące”. Podkreślić należy, że takie rozumienie rodziny nie zakłada konieczności występowania instytucjonalnej formy małżeństwa ani więzi pokrewieństwa. Rodziną nazwana zostanie każda grupa osób, która wykazuje cechy pozostawania we wspólnym gospodarstwie domowym.

VII. Cele Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2026-2028

Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2026-2028 wyznacza zadania, których realizacja przyczyni się do ograniczania problemów społecznych w gminie Klembów w obszarze wspierania rodziny. Program jest dokumentem wpisującym się w Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Klembów na lata 2026-2030, w której określony został kierunek nr 2 – Profilaktyka, wczesna interwencja i praca środowiskowa.

Działania w ramach obszaru:

1. Utrzymanie i rozwój asystentury rodzinnej.
2. Wzmacnianie „czystej pracy socjalnej” jako narzędzia wczesnej interwencji.
3. Koordynacja działań wokół rodzin z problemami złożonymi.

4. Profilaktyka i wsparcie rodziny w środowisku lokalnym (we współpracy z placówkami oświatowymi i inicjatywami lokalnymi).
5. Wspieranie aktywizacji społecznej i zawodowej osób/rodzin objętych wsparciem GOPS poprzez kierowanie i współpracę z instytucjami rynku pracy (PUP) oraz informowanie o dostępnych formach wsparcia.

1. Cel główny

Wzmocnienie interdyscyplinarnego systemu wspierania rodzin poprzez wczesną identyfikację środowisk zagrożonych kryzysem lub przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo wychowawczych.

2. Cele szczegółowe

1. Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dziecka i rodziny.
2. Przeciwdziałanie sytuacjom kryzysowym w rodzinie oraz minimalizowanie ich skutków.
3. Zwiększanie świadomości rodziców/opiekunów w zakresie prawidłowego wypełniania funkcji opiekuńczo-wychowawczej.
4. Pogłębianie współpracy podmiotów działających na rzecz wspierania rodziny.

VIII. Zadania Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2026 - 2028

Cel szczegółowy 1

Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dziecka i rodziny

Zadania

1. Wsparcie finansowe, usługowe i rzeczowe, w tym zapewnienie posiłków dla dzieci.
2. Wsparcie w formie pracy socjalnej.
3. Zapewnienie pomocy w formie pracy z asystentem rodziny.
4. Zapewnienie pomocy osobom doświadczającym przemocy domowej, w tym bezpiecznego schronienia w specjalistycznych ośrodkach wsparcia dla ofiar przemocy.

5. Udzielanie pomocy specjalistycznej (z uwagi na problemy opiekuńczo-wychowawcze, niepełnosprawność, przemoc domową, uzależnienia, itp.).

Wskaźniki: liczba rodzin objętych wsparciem; liczba rodzin i dzieci objętych wsparciem asystenta rodziny; liczba prowadzonych procedur Niebieska Karta; liczba osób, którym udzielono pomocy w formie schronienia w specjalistycznym ośrodku wsparcia dla ofiar przemocy; liczba udzielonych porad specjalistycznych.

Realizatorzy

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Klembowie, Zespół Interdyscyplinarny w Gminie Klembów, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Klembowie, Policja, placówki oświatowe, służba zdrowia, Sąd Rejonowy.

Źródła finansowania

Budżet samorządu lokalnego, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych.

Partnerzy

Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, organizacje pozarządowe.

Okres realizacji

2026-2028

Cel szczegółowy 2

Przeciwdziałanie sytuacjom kryzysowym w rodzinie oraz minimalizowanie ich skutków

Zadania

1. Zapewnienie specjalistycznego wsparcia (m. in. psychologicznego, terapeutycznego, prawnego).
2. Organizacja grup wsparcia dla rodziców przy zastosowaniu zasady pomocniczości (m.in. problemy wychowawcze, przemoc, uzależnienia).

3. Systematyczna praca socjalna z rodzinami znajdującymi się w sytuacji kryzysowej (m.in. uzależnienia, przemoc).
4. Promocja i wsparcie inicjatyw lokalnych w zakresie integracji rodziny.
5. Promocja i finansowanie programów profilaktyczno-edukacyjnych dla rodziców, dzieci i młodzieży.
6. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów uzależnień.
7. Współpraca instytucji w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej – podejmowanie czynności w ramach procedury Niebieskie Karty.

Wskaźniki: liczba rodzin objętych wsparciem; liczba grup wsparcia; liczba inicjatyw lokalnych; liczba zrealizowanych programów; liczba odbiorców /uczestników/; liczba posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego i grup diagnostyczno-pomocowych.

Realizatorzy

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Klembowie, Zespół Interdyscyplinarny w Gminie Klembów, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Klembowie, Policja, placówki oświatowe, służba zdrowia, Sąd Rejonowy.

Źródła finansowania

Budżet samorządu lokalnego, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych.

Partnerzy

Gminny Ośrodek Kultury w Klembowie, Gminna Biblioteka Publiczna w Klembowie, Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, organizacje pozarządowe.

Okres realizacji

2026-2028

Cel szczegółowy 3

Zwiększanie świadomości rodziców/opiekunów w zakresie prawidłowego wypełniania funkcji opiekuńczo-wychowawczej

Zadania

1. Praca socjalna z rodzinami z problemem opiekuńczo-wychowawczym (m.in. diagnoza deficytów w zakresie pełnienia ról rodzicielskich, zaniedbań względem dzieci oraz ocena sytuacji dziecka w rodzinie, środowisku szkolnym i rówieśniczym).
2. Podnoszenie umiejętności rodzicielskich w zakresie pełnienia funkcji opiekuńczo – wychowawczych (m.in. poprzez realizowanie warsztatów, programów lub projektów).
3. Organizowanie zajęć pozaszkolnych i pozalekcyjnych mających na celu rozwijanie pasji, zainteresowań, talentów dzieci i młodzieży.
4. Wdrażanie ogólnopolskich kampanii z zakresu profilaktyki uzależnień.
5. Pomoc asystenta rodziny w realizacji działań z zakresu ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”.
6. Pomoc specjalistyczna dla rodzin mających trudności w prawidłowym wypełnianiu funkcji rodzicielskich.

Wskaźniki: liczba rodzin objętych pracą socjalną; liczba rodziców objętych wsparciem; liczba warsztatów/zajęć, programów, projektów; liczba wdrożonych kampanii; liczba rodzin objętych pomocą specjalistyczną.

Realizatorzy

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Klembowie, Zespół Interdyscyplinarny w Gminie Klembów, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Klembowie, Policja, placówki oświatowe, służba zdrowia.

Źródła finansowania

Budżet samorządu lokalnego, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych.

Partnerzy

Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, organizacje pozarządowe, Gminny Ośrodek Kultury w Klembowie, Gminna Biblioteka Publiczna w Klembowie.

Okres realizacji

2026-2028

Cel szczegółowy 4

Pogłębianie współpracy podmiotów działających na rzecz wspierania rodziny

Zadania

1. Współfinansowanie pobytu dzieci w pieczy zastępczej.
2. Zabezpieczenie środków finansowych na działania związane z profilaktyką uzależnień oraz przeciwdziałaniem przemocy domowej.
3. Organizowanie szkoleń, spotkań, konferencji, supervizji służących podnoszeniu kwalifikacji pracowników socjalnych, asystentów rodziny i osób zawodowo związanych z pracą z rodziną.
4. Doskonalenie współpracy lokalnych instytucji i organizacji działających na rzecz wspierania rodziny.

Wskaźniki: liczba dzieci z terenu gminy Klembów umieszczonych w pieczy zastępczej; wysokość środków finansowych wydatkowanych na utrzymanie dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej; liczba zrealizowanych programów/kampanii; wysokość środków finansowych wydatkowanych na profilaktykę uzależnień; liczba szkoleń/spotkań/ konferencji i uczestników; liczba supervizji i uczestników; liczba spotkań, posiedzeń międzysektorowych.

Realizatorzy

Gmina Klembów, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Klembowie, Zespół Interdyscyplinarny w Gminie Klembów, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Klembowie, Policja, placówki oświatowe, służba zdrowia, Sąd Rejonowy.

Źródła finansowania

Budżet samorządu lokalnego, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych.

Partnerzy

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wołominie, Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej, organizacje pozarządowe.

Okres realizacji

2026-2028

IX. Finansowanie programu

Źródłem finansowania Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2026-2028 są:

- środki własne gminy - zaplanowane na każdy rok budżetowy,
- środki z budżetu państwa,
- środki z innych funduszy zewnętrznych.

Środki finansowe na realizację zadania z zakresu wspierania rodziny będą uwzględniane cyklicznie w rocznych planach finansowych.

X. Monitoring Programu

Koordynatorem Programu jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Klembowie.

W każdym roku, do 31 marca, zostanie przedłożone Radzie Gminy Klembów sprawozdanie z realizacji Programu.

Monitoring Programu będzie odbywał się na bieżąco, równoległe z realizacją poszczególnych działań, przy współpracy wszystkich realizatorów. Uzyskane dane umożliwią ocenę stopnia realizacji Programu oraz zasygnalizują nowe kierunki działań niezbędne do skutecznej pomocy rodzinom potrzebującym wsparcia. Analizie zostanie poddana zgodność realizacji zadań z przyjętymi priorytetami lokalnej polityki społecznej w obszarze wspierania rodziny w oparciu o przyjęte w Programie wskaźniki.

Na potrzeby oceny realizacji Programu będą badane tendencje na podstawie określonych wcześniej wskaźników.

Celem monitorowania Programu jest pokazanie rzetelnych informacji o stanie zaawansowanych prac, postępach, uchybieniach w realizacji zadań, zmianie zakresu zadań czy też o zaniechaniu realizacji zadania. Program stanowi dokument otwarty, który może podlegać modyfikacji.

XI. Zakładane efekty realizacji Programu

Zakładanym efektem programu jest optymalizacja i utrzymanie interdyscyplinarnego systemu pomocy w zakresie wspierania rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. System powinien opierać się na szybkim i skutecznym przepływie informacji pomiędzy instytucjami oraz na tworzeniu zespołów wspierających rodziny w kryzysie. Zintegrowane działania mają przyczynić się do zminimalizowania negatywnych skutków sytuacji kryzysowych w rodzinach oraz do poprawy funkcjonowania rodzin, jednocześnie zapobiegając umieszczaniu dzieci w pieczy zastępczej.

Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2026-2028 wyznacza cele i zadania na rzecz wspierania rodziny. Wdrażanie poszczególnych zadań oraz ich zakres uzależniony jest od możliwości organizacyjnych, finansowych i prawnych jego realizatorów.

XII. Zakończenie

Wsparcie dziecka i rodziny jest jednym z kierunków działań lokalnego systemu pomocy społecznej. W celu skutecznego zapobiegania dysfunkcji rodziny konieczne jest zaangażowanie wszystkich instytucji, które działają na jej rzecz. Najważniejszym elementem jest zapewnienie odpowiednich warunków rozwoju dla dzieci i młodzieży w taki sposób, aby zapobiegać powielaniu nieprawidłowych wzorców w przyszłości.

Pozostawienie rodzin bez odpowiedniego dla nich wsparcia może spowodować wzrost zjawiska degradacji. Ważne jest, aby pomoc specjalistyczna (psychologiczna, socjalna, prawna) mogła być dla rodzin bezpłatna. Tworzony system wspierania rodziny i pieczy zastępczej ma na względzie przede wszystkim dobro dzieci, które potrzebują szczególnej ochrony i pomocy ze strony dorosłych, środowiska rodzinnego,

atmosfery miłości i zrozumienia, w trosce o ich harmonijny rozwój i sprzyszlą samodzielność życiową, dla zapewnienia ochrony przysługujących im praw i wolności. Skuteczna pomoc dla rodzin w przezwyciężaniu trudności w funkcjonowaniu rodziny i wychowaniu dzieci może być osiągnięta przez współpracę wszystkich osób, instytucji i organizacji pracujących z dziećmi i rodzicami.

Program ma charakter otwarty i będzie aktualizowany w miarę pojawiających się potrzeb oraz posiadanych możliwości. W lokalnym systemie oddziaływań w obszarze rozwiązywania problemów społecznych wszystkie podmioty są ważne i należy brać ich opinię pod uwagę. Tak rozumiana współpraca zapewni pełne i kompleksowe wspieranie dziecka i rodziny oraz spowoduje właściwą realizację Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2026-2028.